

Jämställda pensioner

Det svenska allmänna pensionssystemet är i grunden könsneutralt – pensionen beräknas och betalas ut på samma sätt helt oberoende av kön. I den meningen är det ett jämställt pensionssystem. Ändå blir den pension som betalas ut i genomsnitt mycket olika för kvinnor och män.

Så i praktiken ger det jämställda pensionssystemet inte jämställda pensioner. Att det blir så beror på att pensionssystemet är avgiftsbestämt och att pensionen beräknas utifrån hela livets inkomster. Pensionen blir därmed en avspiegling av den samlade arbetsinkomsten under livet och eftersom förvärvslivet inte är jämställt så blir inte heller pensionen jämställd.

Livsinkomstprincipen är en grundbult i pensionssystemet och dess effekter var också kända när pensionssystemet skapades. Att skapa ett pensionssystem som kompenserar för ett ojämnt arbetsliv har heller aldrig ansetts som en bra lösning eftersom det snarast skulle legitimera och befästa det ojämnt arbetslivet. I grunden är det arbetslivet som behöver bli jämställt och då blir också pensionerna jämställda.

Pensionssystem är mycket långsiktiga system eftersom pensionen tjänas in under hela förvärvslivet. Så även om vi skulle få ett jämställt arbetsliv i morgon, så skulle det dröja flera decennier innan den första årskullen med jämställda pensioner skulle träda in i pensionärlivet och det skulle dröja ytterligare

decennier innan även de äldre pensionärerna skulle ha jämställda pensioner.

Det är mot den bakgrunden som den Svenska pensionsgruppen, med företrädare för de sex partier som står bakom pensionsöverenskommelsen, har tagit initiativ till en genomgripande granskning av pensionerna och pensionssystemet ur ett jämställdhetsperspektiv. I en första fas presenteras i en skrivelse en bred analys utifrån nio olika områden:

- Inkomstgapet för pensionärer – inkomstskillnaden mellan kvinnor och män
- Grundskyddets betydelse för jämställda pensioner
- Tjänstepensionernas bidrag till pensionsgapet
- Änkepensionens betydelse för jämställda pensioner
- Deltidens betydelse för pensionen
- Varför lämnar kvinnor arbetslivet tidigare än män?
- Delad pensionsrätt mellan makar
- Överföring av premiepensionsrätt mellan makar
- Pensionsrätt för studier och barnår och hur de bidrar till jämställda pensioner

Pensionsgruppen kommer med utgångspunkt i analysen

att fortsätta arbetet med jämställda pensioner. Förhoppningen är att denna antologi med analyser ska ge inspiration till breda diskussioner och inspel om jämställdhet i allmänhet och jämställda pensioner i synnerhet. För det kommer att finnas skäl att arbeta för mer jämställda pensioner under lång tid.

Källa: Socialdepartementet Pressmeddelande om Ds 2016:19

Kongressen stakade ut vägen till 2021

Pensionstagarnas Centralförbund höll sin 20:e kongress i Villmanstrand i mitten av juni. Av förbundets 325 föreningar hade 242 skickat sammanlagt 301 delegater till den två dagar långa kongressen.

Svenska distriktet representerades av fyra delegater, Marianne Laxén Helsingfors, Brita Helsing Vasa, Torsten Spring Borgå och Rauno Kousa Ekenäs. Kymmedalens distrikt tillsammans med Centralförbundet ansvarade för de lyckade arrangemangen.

Efter sedvanliga organiseringsfrågor inleddes kongressen med att utse 14 hedersmedlemmar. Till hedersmedlem från Svenska distriktet valdes Ritva Granholm från Närpesnejdens Pensionstagare. Därefter följde valet av kongressens tre utskott där ärendena förbereds för behandling i själva kongressalen. Distriktet hade representant i samtliga utskott.

Till de mest centrala frågorna hörde fastställandet av förbundets handlingsprogram 2017–2021, behandlingen av sammanlagt 39 av föreningarna insända motioner, stadgeändringarna och givetvis valet av förbundets beslutande organ.

Den viktigaste delen i handlingsprogrammet var intressebevakningsfrågorna inom pensions- och socialpolitiken. Större delen av motionerna berörde också dessa frågor. Vår motion "Inför nollvision för fallolyckor" väckte en hel del intresse. I sitt beslut betonar kongressen vikten av att få en minskning i antalet fallolyckor bland äldre.

Förbundet följer aktivt utvecklingstrenden beträffande fallolyckor och informerar myndigheter och beslutsfattare. Likaså följer förbundet utvecklingen av välfärdsteknologin och dess anpassning till de äldres behov.

Det blev några tekniska justeringar i förbundets, distriktens och föreningarnas stadgar. Kanske den mest betydande förändringen var att kongressperioden förlängdes från tre till fyra år. Föreningarna och distriktet uppmanas att ändra sina stadgar så att de motsvarar de av kongressen fastställda modellstadgarna. Förbundet kommer att informera och ge instruktioner om processen.

Till förbundets ordförande valdes enhälligt Simo Paasilta från Egentliga Finlands distrikt. Arja Ojala från Birkalands distrikt fortsätter som ordförande för förbundsfullmäktige. Från svenska distriktet fortsätter Marianne Laxén i fullmäktige med Torsten Spring och Ritva Granholm som ersättare, bägge är nya. I förbundsstyrelsen fortsätter Rauno Kousa med Stig Kumlin som ersättare.

Rauno Kousa

NYTT från AGE

Ensamhet, isolering och osynlighet

Vid en workshop på AGE General Assembly (årsmöte) i Bryssel diskuterades ensamhet, isolering och osynlighet bland äldre på initiativ av fransmän. Detta är ett stort problem i Europa. Här kommer ett axplock av åsikter:

Alla bli ensamma ju äldre man blir. Vänner och släktingar dör och den äldre själv stannar ofta mer hemma i bostaden.

Osynlighet handlar om att äldre blir osynliga bl.a. i offentligheten. T.ex. kan det vara att inte människor talar med äldre när man ses i vardagen.

Vad kan man göra? Från Nederländerna berättades om klubbar för äldre där man har många aktiviteter och resor. Man anordnar också transporter till aktiviteterna så att alla äldre kan delta.

En erfarenhet var att det är skillnad mellan könen i sättet att träf-

fas. Kvinnor ses oftare "ansikte mot ansikte" och män "sida vid sida". Detta bör påverka vilka aktiviteter som anordnas, så att alla kan vara med.

Det bildades också där ett nätverk mot ensamhet, isolering och osynlighet på workshopen. Det ska undersökas om man kan göra en enkät för att ta reda på problemets art, omfattning och goda exempel, samt att skapa rekommendationer till beslutsfattare. Detta bör ske med hjälp av forskare och EU-pengar.

Ny president i AGE Platform Europe

Ebbe Johansen har valts till ny president i AGE Platform Europe. Han är vice ordförande i Aeldresagen i Danmark och har tidigare varit vicepresident i AGE. Aeldresagen har ca 800 000 medlemmar och volontärer i Danmark.

I sitt tal sa Ebbe Johansen att han vill att AGE ska komma närmare sina medlemmar.

Vårt svenska distrikt vann medlemsvärningskampanjen i förbundet. Här distriktets ordförande **Marianne Laxén** samt vice ordförande **Brita Helsing** och styrelsemedlemmen **Torsten Spring** med diplomaten. Som pris fick distriktet en kryssningsresa för 20 personer till Stockholm. Distriktets styrelse har delat platserna bland de deltagande föreningarna och kryssningen sker den 4–6 september. I Stockholm kommer gruppen att bekanta sig med utredningen om Jämställda pensioner. Vi träffar **Stefan Oscarsson** på socialdepartementet som varit huvudsekreterare i utredningen. Se kort presentation om utredningen på denna sida.